

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 19-10-2898

1 28 מרץ 2020
2

לפני:

כב' השופטת יפית מזרחי-לוי

התובעים

1. חיים סבג
2. סמדר סבג

-

הנתבעת

1. הפניקס חברה לביטוח בעמ

3
4

פסק דין

5

6 לפניי תביעת הורי המנוח יונתן סבג (נשא בחייו בת.ז. 026503748) לשחרור כספים
7 שנצברו על שמו בקופת פיצויים, משהמנוח לא הותיר אחריו שאירים על פי דין.
8 חברת הביטוח המחזיקה בכספים אינה מתנגדת באופן עקרוני לתביעה. אולם לעמדתה,
9 היא איננה רשאית להעביר את כספי הפיצויים בהיעדר החלטה מבית המשפט המוסמך,
10 הוא בית הדין לעבודה.

11

דיון והכרעה

12 1. על פי דיני הירושה, נכסיו של אדם שנפטר מתחלקים בין יורשיו בדין או לפי
13 צוואה (סעיפים 1-2 ל חוק הירושה, תשכ"ה-1965). סעיף 5 לחוק פיצויי
14 פיטורים, התשכ"ג-1963 (להלן – **החוק**) בא ומשנה מן המהלך הנורמטיבי הרגיל
15 שחל ביחס לרוב נכסיו של אדם שנפטר.

16 ראשית, קובע סעיף 5 לחוק, על המעביד לשלם פיצויי הפיטורים לעובד שנפטר
17 "כאילו פיטר אותו". כלומר, על אף שלא היה מעשה פיטורים, קובע סעיף 5
18 שבמקרה של פטירת עובד על המעביד לשלם את מלוא פיצויי הפיטורים.

19 על פי הוראת הסעיף, פיצויי הפיטורים ישולמו לשאיריו של העובד ולא ליורשיו
20 בדין. "שאירים" מוגדרים בסעיף 5 לחוק כ-"בן זוג של העובד בשעת פטירתו,
21 לרבות הידוע בציבור כבן זוגו והוא גר עמו, וילד של העובד שהוא בגדר תלוי
22 במבוטח לענין גימלאות לפי פרק ג' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב],
23 תשכ"ח-1968, ובאין בן-זוג או ילדים כאמור – ילדים והורים שעיקר פרנסתם

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 19-10-2898

- 1 היתה על הנפטר וכן אחים ואחיות שגרו בביתו של הנפטר לפחות שנים-עשר
2 חודש לפני פטירתו וכל פרנסתם היתה על הנפטר".
- 3 המחוקק מוסיף ומבהיר בסעיף 5(ג) לחוק שפיצויי הפיטורים המשולמים
4 לשאירים "לא יראו אותם כחלק מהעזבון".
- 5 .2 תכליתו של סעיף 5 לחוק היא ברורה – העדפת טובתם של אלו שפרנסתם הייתה
6 תלויה במנוח על פני האינטרסים של יורשי המנוח ובמידה מסוימת אף של רצון
7 המנוח עצמו:
- 8 "סעיף 5 מהווה חריג לכלל לפיו פיצויי פיטורים משולמים לעובד עצמו
9 עם פיטוריו ואיבוד מקור פרנסתו. סעיף 5 הוא חריג שנועד להיטיב עם
10 שאירים קרובים או שאירים רחוקים יותר שהיו תלויים לפרנסתם על
11 הנפטר. התכלית היא למנוע מצב בו פטירתו של העובד תפגע בחלק ניכר
12 ממקור הכנסתם של הסמוכים על שולחנו ועיקר פרנסתם על העובד
13 הנפטר" (ע"ע 1308/02 מיכאל קרקובסקי - מדינת ישראל, משרד
14 הבריאות, לט(2004) 263 (2003)).
- 15 .3 על מנת לדאוג למי שפרנסת המנוח דאגה לו ציווה המחוקק שפיצויי הפיטורים
16 לא יועברו ליורשיו או למי שהוא ביקש לצוות לו את רכושו. הם יוחרגו מכלל
17 נכסי העיזבון:
- 18 "לצורך הגשמת תכלית זו הבחין החוק בין שאירים קרובים (בני זוג
19 וילדים התלויים במבוטח) ובין שאירים רחוקים (ילדים שאינם נכללים
20 במעגל השאירים הקרובים, הורים ואחים אשר זכאותם מותנית בתנאים
21 שאין זה המקום להרחיב עליהם). על מנת להבטיח את זכותם
22 הסוציאלית של השאירים קבע המחוקק כי פיצויים המשתלמים
23 לשאירים אינם חלק מהעיזבון, ובדרך זו מובטחת זכותם הסוציאלית
24 של שאירי העובד שנפטר על פני יורשיו ונושיו" (עע (ארצי) 18-08-46205
25 אולנה סידורובה - אינה מז'ריצר (14.7.19)).
- 26 .4 בהליך זה מבקשים יורשי המנוח לקבל לידם כספים שכבר הופקדו עבור המנוח
27 בקופת פיצויי הפיטורים. משכך, אין צורך לדון בשאלה אם יורשיו של עובד
28 שנפטר זכאים לפיצויי פיטורים מלאים כחוק, כפי שזכאים שאיריו של המנוח.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 19-10-2898

- 1 להלן יתמקד הדיון בשאלת זכאות היוורשים לכספים שהופקדו בקופת
2 הפיצויים.
- 3 5. מתכלית החוק ניתן להבין זאת – היכן שאין שאירים בדין, הזכות לקבל את
4 פיצויי הפיטורים שהופרשו לקופת הפיצויים נקבעת על פי הדין הרגיל. קרי, דיני
5 הירושה. פירוש אחר היה מביא לתוצאה שהזכות לפיצויי פיטורים הייתה
6 הולכת לאיבוד כתוצאה מפטירתו של העובד. כספי הפיצויים היו חוזרים
7 למעסיק. תוצאה כזו איננה סבירה בעיניי ואינה עולה בקנה אחד עם הסביבה
8 הנורמטיבית שסעיף 5 לחוק פועל בתוכו. אסביר.
- 9 6. ראשית, הסכומים הצבורים בקופת פיצויי הפיטורים הם קניינו של העובד.
10 משהופקדו הסכומים במקום פיצויי הפיטורים, בהתאם לצו ההרחבה פנסיה
11 חובה, שייכים הכספים שהופקדו לעובד. לא ניתן להחזירן למעביד "למעט
12 במקרה שבו העובד משך כספים מקופת הגמל לפני שקמה לו או לשאיריו
13 זכאות לקבלת כספים מקופת הגמל לפי תקנונה בשל אירוע מזכה בלבד" (סעיף
14 לצו הרחבה פנסיה חובה).
- 15 בהקשר זה, מגדיר צו הרחבה פנסיה חובה "אירוע מזכה" – "מוות, נכות או
16 פרישה בגיל 60 ויותר, ולמעט אם נשללה זכות העובד לפיצויי פיטורים בפסק
17 דין מכוח סעיפים 16 ו-17 לחוק פיצויי פיטורים" (ר' והשווה לעע (ארצי) -39921
18 01-16 אילנה קאטר - קרן קורת ישראל עמותה לפיתוח כלכלי (22.11.17) שם
19 נקבע שהרווחים מקופת הפיצויים של העובד שייכים למעסיק כיוון שלפי
20 ההסדר שם הכספים שהופקדו לקופת הפיצויים הופקדו "על חשבון" פיצויי
21 הפיטורים, ולא בהתאם לצו ההרחבה פנסיה חובה – "במקום" פיצויי
22 הפיטורים).
- 23 7. סעיף 5 לחוק תוקן לפני פרסומו של צו ההרחבה פנסיה חובה. קרי, לפני הפיכתו
24 של הסדר תשלום הפקדות חודשיות לקופת פיצויים, במקום פיצויי הפיטורים
25 לפי החוק, לנורמה בעלת תחולה רחבה. עד פרסומו של צו ההרחבה פנסיה חובה
26 לא חל הסדר זה אלא מכוח הסכמים קיבוציים או הסכמים אחרים שחלו
27 במקומות עבודה מסוימים. סעיף 5 לחוק נועד לחול בעיקר על אותם מקרים
28 בהם הזכאות לפיצויי הפיטורים נקבעת בהתאם להוראות החוק. כאשר פוטר
29 עובד או שהוא התפטר בנסיבות בהן יש לראות בו כמי שפוטר, ואז הוא זכאי

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 19-10-2898

- 1 לפיצויים על פי משכורתו האחרונה כפל מספר השנים בהם הועסק. בהתאם
2 לכך, לא ניתן לייחס למחוקק מתוך סעיף 5 לחוק כוונה לשלול מעובדים שנפטרו
3 זכאות לפיצויי פיטורים מכוח הסכם בנסיבות שאינן מזכות אותם בפיצויי
4 פיטורים לפי החוק.
- 5 8. שלישית, סעיף 5(ג) לחוק מדגיש שרק פיצויים ששולמו לשאירים מוחרגים מן
6 העיזבון. לו הייתה כוונת המחוקק להחריג את פיצויי הפיטורים מן העיזבון
7 בכלל, היה מורה המחוקק שפיצויי פיטורים אינם חלק מהעיזבון. ההוראה
8 "ששולמו לשאירים" היא מיותרת. היא מלמדת על כך שכוונת המחוקק הייתה
9 להחריג את פיצויי הפיטורים מהעיזבון רק היכן שיש שאירים.
- 10 9. רביעית, מקום שיש יורשים מחד, ואין שאירים מאידך, הכרה בזכותם של
11 היורשים לכספים שנצברו בקופת פיצויי הפיטורים היא משום הוראה מטיבה
12 בהסכם (בהתאם לצו ההרחבה פנסיה חובה שהוא צו הרחבה להסכם קיבוצי).
13 לא בלבד שמדובר בהוראה מטיבה אלא שהיא גם לא גורעת מזכויותיו של אף
14 צד אחר במשוואה. זה נהנה וזה אינו חסר. כך, אין שאירים התלויים בנפטר
15 הזקוקים לפיצויי הפיטורים; המעסיק אינו זכאי לכספים בהתאם להוראות צו
16 ההרחבה פנסיה חובה (אלא אם ימצא שהעובד לא היה זכאי לפיצויי פיטורים
17 בכלל מכוח סעיפים 16 ו-17 לחוק); והעובד שנפטר "מרוויח" מזכותם של יורשיו
18 לקבל את כספי הפיצויים ובכך ניתן ביטוי לרצונו:
- 19 "המשיבה 1 רצתה, טרם מותה, להעניק למשיבה 2 את כל אשר לה, זוהי
20 המטרה הסוציאלית אליה כיוון המחוקק בקובעו את הגדרת
21 השאירים בסעיף 5. בענייננו, ניתן לראות במשיבה 2 כשאירה היחידה
22 של המשיבה 1, לא מתוקף הגדרה החוקית, אלא מתוקף הצו המצפוני
23 והערכי, צו הלב של המשיבה 1" (פה (ת"א) 16-04-1321 אסותא מרכזים
24 רפואיים בע"מ נ' רימה מוסקט ז"ל (7.10.16)).
- 25 דברים אלו שנאמרו בהקשר של צוואה יפים גם בהקשר של ירושה שהיא
26 אינה אלא מעין צוואת ברירת מחדל. אדם שלא ערך צוואה רואים בו
27 כמי שביקש להוריש את נכסיו ליורשיו בדין.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 19-10-2898

- 1 אם כן, כיוון שמדובר בהוראה שאך מטיבה עם זכויותיו של המנוח, היא אינה
2 עומדת בניגוד לתחולתו הקוגנטית של סעיף 5 לחוק. מדובר בהוראות
3 המשלימות זו את זו ופועלות בהרמוניה.
- 4 10. מסקנת הדברים היא כזו – עובד שנפטר ואין לו שאירים (כהגדרתם בסעיף 5
5 לחוק פיצויי פיטורים), זכאים יורשיו לקבל את פיצויי הפיטורים שנצברו עבורו
6 בקופת פיצויים ושהופקדו "במקום" פיצויי פיטורים בהתאם לצו הרחבה פנסיה
7 חובה. זאת בהינתן שלמעסיק אין טענה כלפי העובד שיש לשלול ממנו את פיצויי
8 הפיטורים לפי סעיפים 16 ו-17 לחוק.
- 9 11. שאלת זכאות היורשים לכספים שהופקדו על חשבון פיצויי פיטורים או היכן
10 שנדרשת השלמה לפיצויי פיטורים ששולמו בהתאם לסעיף 14 לחוק לא נידונה
11 במסגרת זו.
- 12 12. למעלה מן הצורך אציין כי בהליך זה אין חובה לפנות לקבלת עמדת המעסיקה
13 - חב' אחים סבג עגורנים בע"מ. מדובר בחברה משפחתית שהמנוח היה אחד
14 משני בעליה (ככל הנראה על פי שם החברה, ביחד עם אחיו), ועל פי אישור רואה
15 חשבון החברה שצורף לתביעה, החברה לא העסיקה עובדים ואין לה חובות.

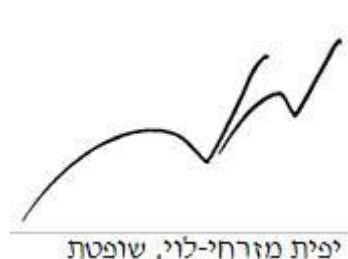
סוף דבר

- 17
- 18 13. לאור האמור התביעה מתקבלת. הנתבעת תשחרר הכספים הצבורים אצלה על
19 שם המנוח להוריו, התובעים.
- 20 14. אין צו להוצאות.

21

22 ניתן היום, ג' ניסן תש"פ, (28 מרץ 2020), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

23

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ק"ג 19-10-2898

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

